

АНТРОПОСОФСКИ ВЕСТИ

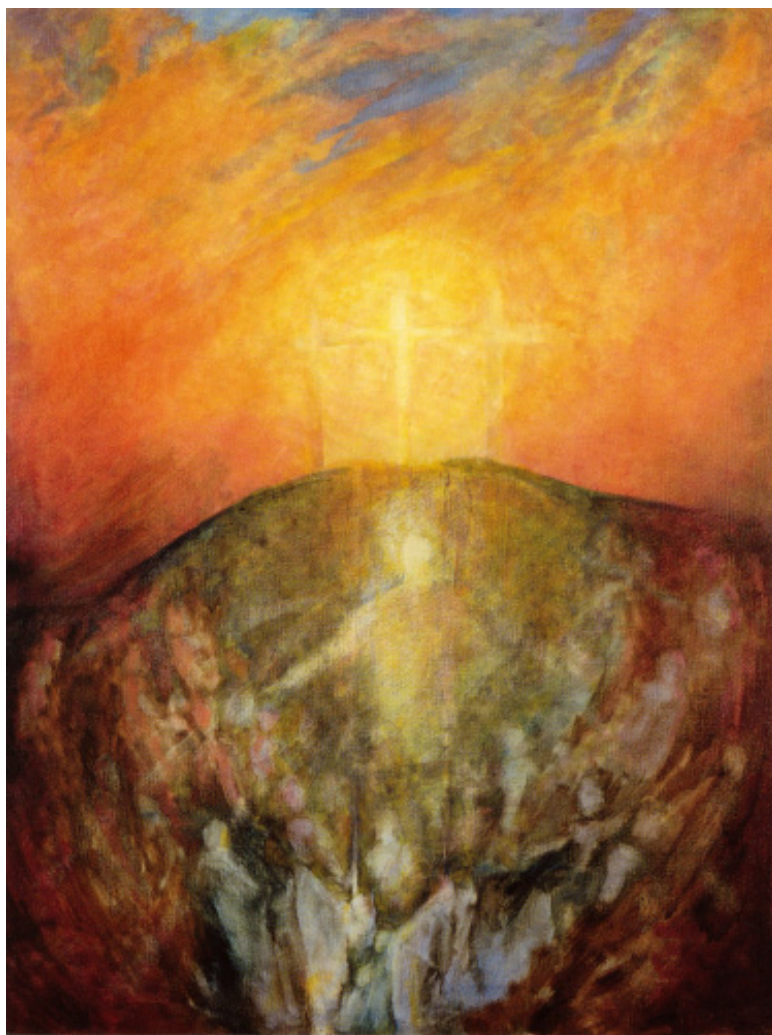
Брой 46
ВЕЛИКДЕН
АПРИЛ 2015 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Noli Me Tangere
3. Лицето на Христос
5. Той е без образ и красота
6. In Memoriam – Рудолф Щайнер
Нашият учител
8. Етерното виждане
и духовното слънце
10. Тема на годината
11. Утвърждаване на света в
познанието
13. Събуждане от летаргията
“Случайностите”
на 7 януари 2015 г.
14. Метаморфози на страха
Актуално
15. Не искам жертва, а милост
17. Светът на елементалите –
един магически свят
19. Нови книги
Покани
20. Антропософски групи в
България

„Голгота“ - Нинета Зомбард

Ние не можем да разберем истински християнството без Възкресението и думите на апостол Павел „Ако Христос не е възкръснал, то празна е нашата проповед, празна е и вашата вяра“. Там, където няма разбиране на Възкресението, няма разбиране и на християнството.

Рудолф Щайнер

NOLI ME TANGERE

(„Не ме докосвай“ – Йоан 20:17)

Около библейския образ на Мария Магдалена има много спорове и спекулации, но нека да ги оставим настрана като опит за отвлечане на вниманието. Най-важното в случая е да разберем, че тя е изживяла голямо объркване и страдание в душата си и чрез едно катарзисно пробуждане на силата на любовта – в най-висшата ѝ безкористна форма – е удостоена да срещне първа Възкръсналия Христос.

Именно тази трансформирана любов – любов, която не познава граници – отваря душата ѝ за едно изпълнено с емпатия изживяване на Христовите страдания. Когато отива при гроба и открива, че тялото на Христос го няма, тази любов я изпълва с най-голяма мъка. Чрез тази любов и дълбокото чувство на скръб, в душата ѝ проблясва светлината на нова зора и ѝ разкрива по духовен път истинската ситуация.

Отначало тя вижда Христос като един градинар. Но когато той я пита „Жено, защо плачеш“, тя разпознава Христос в неговата нова духовна форма. Неговите думи навлизат в душата ѝ, която от изживяванията и безграничната ѝ любов е станала по-мека, булото на душата ѝ се вдига за истината и тя вижда кой стои пред нея.

Изпитанията и страданията в живота на Мария Магдалена, както и изкуплението и спасението ѝ, са описани от Емил Бок в книгата „Трите години“. В нея той разказва, че според традициите Мария е била „душа, обладана от демони“ и проститутка. Чрез срещата си с Христос обаче, тази паднала форма на любовта е трансформирана, пречистена и облагородена, което ѝ пома-

га да намери истински душевен покой. От благодарност тя помазва нозете на Христос пред неразбиращите апостоли със скъпоценно миро и ги избърсва с косите си.

Това е описано два пъти в Евангелията и е прието от Христос като последното помазване преди смъртта му. Юда я обвинява в прахосничество, защото мирото можело да се продаде

„Noli Me Tangere“ - Дейвид Нюбат

и парите – да се раздадат на бедните. Юда е противоположният на Мария Магдалена като поведение и дело. Той е нетърпелив, неспокоен материалист и не може да разбере дълбокото значение на това, което става. В „Последната вечер“ Леонардо да

Винчи поставя Юда заедно с другите апостоли, близо до Петър и Йоан, не го отделя от тях. С други думи: той е „един от нас“! В душевната си слабост, Юда предава Христос на „властите“. Там, където Мария Магдалена намира радост и осъществяване на съдбата си чрез страдание и безкористна любов, неспособността на Юда да се издигне до истинско ученичество и предателството на Онзи, когото той следва, го водят до чувство за дълбока вина и самоубийство.

В наше време се говори много за емпатията като способност, но въпреки това ние сме обусловено, неспокойно общество, в което често изискваме незабавно удовлетворение и изпълнение на очакванията си, без да сме преминали през един истински процес на промяна. Така ние пропускаме възможността да се откъснем за малко от ежедневието, да си създадем спокойствие и пространство, в което да изживеем истинска, дълбока среща със себе си или с нашите близки и приятели. Емпатията или безкористната любов има нужда от пространство, изпълнено с вътрешен мир, което възниква от свободната воля, а не е „обусловено“.

Не мога да не почувствам как темпото на живота в днешно време може да ни доведе до изживяването, че сме „обладани“ от „демона на неспокойствието“, и много често само някоя среща с нашата собствена болест, или болестта на друг, някой неуспех или криза, ни предоставят път към едно трансформиращо великденско изживяване.

Дейвид Нюбат

„... Сега да влезем в градината, където възкръсналият Христос е господарят, градинарят. Една пречистена душа е избрана, за да бъде пробудена в момента, когато Той я извиква по име: „Мария“. Но Мария е не само име, а по-скоро девственото състояние на душата. За това ние намираме задълбочено обяснение в „Петото Евангелие“ на Рудолф Щайнер, както и в лекционния му цикъл за Евангелието на Лука... Следователно, тук трябва да видим състоянието на душата на Мария Магдалена, която отново е постигнала своята чистота и е познала Възкръсналия по свой особен начин, изразен в думите на Йоан „мислеше, че това е градинарят“... Той е наистина **Градинарят**, а „градината на Възкресението“ е необятното пространство на всеобщия космически етер – индивидуализиран в конкретната обвивка на възкръсналия Христос, където всички ние можем да го намерим и днес...“

Лона Трудинг

„Градината: място на изкушение и спасение“

ЛИЦЕТО НА ХРИСТОС

Опитвайки се да изобразят или опишат лицето на Христос, теолозите, учените, изследователите и художниците се изправят пред един предизвикателен проблем. Не съществуват писмени документи, които описват физическия му вид, нито негови портрети, нарисувани през земния му живот. Можем да приемем, че Христос не е изобразяван художествено до около два-три века след неговата смърт. Това се дължи на няколко фактора, които ще изложим накратко.

През ранните години на своето развитие, християнството страда от римския деспотизъм. Първите християнски общности се развиват под заплаха от арест, преследване и смърт. Това води до потайност и използване на символи пълни с алюзии. Образи като гълъб, риба, кораб с мачта или морска котва са издълбавани върху стени и оброчни плочки. Те носят смисъл за християните, но не са уличаващи по времето на животозастрашаващите гонения.

По това време, предхристиянските езически влияния все още оказват силно въздействие върху Римската империя и нейните граждани. Някои от техните символи са адаптирани към християнския символизъм по същия начин, както много свещени места предоставят географски земята си за по-късните християнски църкви. Включването и синтезът означават оцеляване за ранните християни. В мрачния, потаен свят на катакомбите, изобразителното изкуство изпълва стените в подземните гробищни места. Определени декоративни мотиви като лозови филизи, кошници с плодове и бокали, които в езическото изкуство се отнасят за блаженото състояние на мъртвите, лесно се вплитат в християнския символизъм.

Друг фактор е, че най-ранните евреи християни не са искали да правят картинни образи или изображения на Христос. За евреите това би било равносилно да се наруши забраната на Стария завет – недопустимо било да се правят изображения на духовни реалности, да се боготворят идоли и статуи.

И накрая, в продължение на 200-300 години църквата се е занимавала най-вече със съдържанието на Евангелията. Литературата на християнството трябвало да достигне, тъй да се каже, крайна фаза, чрез завършването и събирането на книгите на Новия завет. След това някои разкази били отлечени, издадени били църковни декрети и едикти, формулирани на съборите в Константинопол и Ефес, на Синода в Уитби и др. Външната, структурирана форма на християнството като религия все още била в състояние на непрекъснато движение. През 313 г. едиктът издаден в Милано легализира християнството и до 392 г. християнството става официална религия в Източната римска империя.

Когато съдържанието на Евангелията започва да преминава в сърцата и главите на хората, постепенно възниква желанието сцените и образите от Евангелията да се представят по художествен начин. По онова време обаче, римското общество е ориентирано повече към политиката. Неговата задача е да се разпространи в Европа и да я управлява. В изкуството настъпва известен упадък, защото макар че римското общество обича изкуството, нова художествена изобретателност или оригиналност сякаш липсва.

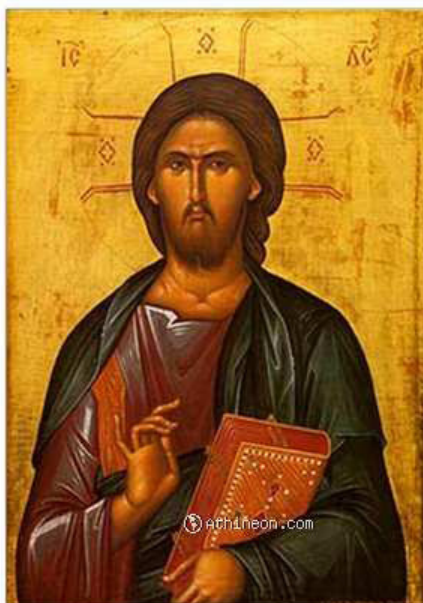
Със залязващата власт на Риму от Изток потичат влиянието чрез Константинопол, който става столица на Римската империя през 330 г. Може да се наблюдава и влияние от Гърция по времето, когато Равена става столица на Западната Римска империя през 402 г.

Ранните образи на Исус напомнят на Аполон и Орфей. Фреските в римската катакомба Св. Домитила (300-380 г. сл. Хр.) показват Исус с младежки черти, красив и без брада, седнал сред апостоли. В християнските образи се долавят влияния от предхристиянската митология, която изобразява идеала. Физическото тяло в гръцкото изкуство (например в образа на Зевс или Аполон) има архетипно, универсално качество. Затова ранните изображения на Исус го показват като Златен младеж с лице като на Аполон, например мозайките в Равена, Италия, от 504 г. сл. Хр. Тук виждаме Исус като добрия

пастир, седнал сред овцете си, сред зелени поля изпъстрени с цветя и течаща вода.

Издълбани каменни релефи от VI и VII в. могат да се намерят в цяла Европа, изобразяващи Исус голоблад, с меко закръглено лице и дълга свободно падаща върху раменете му коса. Чертите на лицето не са особено индивидуализирани и представляват елемент от универсалния идеал – по-скоро човешкия архетип, отколкото есно конкретно човешко лице. И все пак, ние можем да познаем, че това е Христос, а не някой от апостоли или учениците. Има елементи в характеристиката на тези ранни изображения на Христос, които са достатъчно наситени с духовност, свързана с Христос, че няма съмнение дали това е Неговото лице или не. Кои са тези елементи? Разпознавайки това лице, какво откликва с такава сигурност в нас?

Иконописците търсят начин за разрешаването на проблема с пресъздаването на едно духовно божество в материален образ. Те активно изпълват централна, южна и източна Европа със свещени образи в продължение на повече от хиляда години. Думата „икона“ произлиза от гръцката дума „eikon“, която означава „образ“ или „отражение“. Първите икони са нарисувани във Византия, Армения и Грузия, която приема християнството в III или IV век. Самата тематика, по-

Византийска икона

ради своята божественост, някак си предава една святост на зрителя и може активно да трансформира душата му. Когато някоя икона постига изумителна степен на красота, духовност и емоция, на богомолците често им се струва, че някакъв друг елемент, а не само чисто човешкият, е помогнал в направата на такава езабрюоунуе. Как се е постигало това? Ако картината е имала духовна сила, това означавало, че художникът е трябвало са бъде колкото е възможно по-праведен и благочестив. Повечето иконописци са били монаси и са водели строго регулиран живо, посветен на тяхното изкуство. Вярвало се е, че ако живеят чист и отдаден живот в уединена монашеска атмосфера, тяхната работа ще отразява това духовно настроение. Вдъхновението изпълвало душите им чрез дълбокото им набожно търсене. Незабързани дни, седмици и дори години били отдавани на рисуването на най-сакралните образи, известни на последователите на християнството. Толкова погълнати са били ранните зографи в тяхното призвание и вяра, че всеки от тях е бил доволен, ако работи анонимно. Тяхното безкористно отношение включвало духовния път „*Не аз, а Христос в мен*“. Светската, преходна личност ставала инструмент, носител на божественото, давайки възможност на духовно инспирирания художник да изобрази наситеното с божествено духовни качества лице на Христос.

Традицията на иконографията изисква лицата изобразени от художниците да запазят чертите на духовни същества – това са били портрети, но реалистичното и метафизичното е трябвало да се балансира и хармонизира. Образите на Христос са били до такава степен пропити с небесни или духовни характеристики, че зрителят е можел да разпознае Неговата божественост. Едно настроение или присъствие на най-висша и възвишена духовност е трябвало да се „изпише“ в самия портрет. Строги кодекси са управлявали методите и техниките на рисуването. Композицията и стилът са били определяни по традиции, които са се развивали в продължение на дълги години, вземайки предвид четворната среща на небето и земята: художникът, образът, материалите и трансформацията, която ще стане в душата на наблюдаващия. В процеса на изобразяване лицето на Христос, материята (материалите) става носител на духа чрез вдъхновението и умението на художника. Използването на линия, форма и цвят, създадени от животинския, растителния и минералния свят, връщали материята чрез образа на Христос към нейната божествена изначална хармония с Бог.

Иконописците са рисували Христос с високо, ясно чело, с елегантна извивка, тъмни очи, дълъг, изящно изваян нос и красиво оформена малка уста. Косата му е дълга и обикновено е с брада. Изражението на лицето му носи дълбоко спокойствие, многото пластове полупрозрачни цветове създават тих блясък.

Във византийските икони лицето на Христос изразява всемогъщ авторитет. Младоликният аполонов Христос от гръцката традиция се превръща в строгия Пантократор (Вседържител) с изражение на царствено достойнство и мъдрост. Златото около главата му, свързано със слънцето, сочи духовния произход на Христос. Златото е било познато под името „свет“ или „светлина“, защото изобразява сиянието на духовните светове.

В хода на човешкото развитие, християнството процъфтява в цяла Европа. До XIII век западните художници навлизат по-дълбоко в хуманните аспекти на лицето на Христос, отдалечавайки се от архетипа на божествената и величествено царствена представа за Христос, която идва от Изтока. Космическият образ на Христос става образ на Христос Учителят, Лечителят, Онзи, който е страдал. Романското въображение все още се възпламенявало от духовните аспекти на Христос обявян в слава или като съдия, но изражението му е едновременно нежно и изпълнено с достойнство.

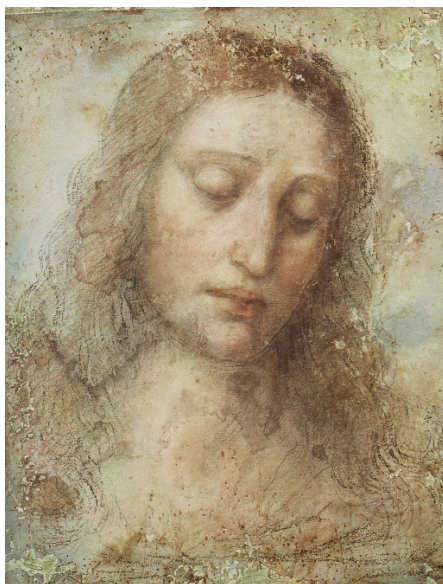
Появата на готическия дух вижда образа на Христос спокойен и състрадателен като жест и израз. Страданието и мъките му могат да се доловят във въображението на художниците. Христос Логосът, както е показан на южния портал на катедралата в Шартър е обобщение на готическия светоглед изобразяващ Христос като Учителя на човечеството.

Един нов импулс възниква в Европа, който се стреми да изобрази индивидуално човешкото в душевния му аспект. През Средновековието художниците монаси изобразяват Евангелията натуралистично. В чудесните им духовно озарени ръкописи, свещените събития се разиграват на земята сред хората и природата. Когато изобразяват Исус, те Му придават духовно настроение сред едно социално и земно

обкръжение. Събитията от Новия завет сега се разполагат в естествения свят, сред пейзажи, декори и архитектура.

Картините на Чимабуе (1265-1321) и Дучо (1255-1213) оформят последния мост между иконографските композиции и новите натуралистични изображения. Джото, Фра Анжелико и другите художници от ранния Ренесанс поставят един благ Христос сред красиви пейзажи и градини. Многобройните художници от италианския Ренесанс (1400-1650) рисуват Христос с любящ реализъм, едно чувство за сила и най-вече – надарен с индивидуални черти. Затова можем да разпознаем ръката, стила на самия художник, всеки изобразяващ Христос по един уникален изразен начин. Не е трудно да се различи портрета, създаден от Ботичели, Мартеня, Рафаело, Микеланджело или Леонардо да Винчи.

Едно ключово настроение в този южен поток на Ренесанса е хармонията в композицията. Христос е изобразен като идеал, съвършеното човешко същество, с изключително красиви черти, апелиращи към въображението. Неговото лице, тяло и одежди светят с тиха светлина, която сякаш

Христос - Леонардо

идва от самия него, от лицето и от фигурата му. Реалистичната анатомия е засилена от изящни пропорции.

Ренесансовите художници от северните и централни области на Европа изобразяват един Христос, който е ходил по земята, работил е с ръцете си като дърводелец, един лечител, човек, който е познавал и обичал ежедневния свят и хората в него. Лицето на Христос е рисувано с черти, които насочват вниманието ни към Неговото страдание, състрадание и разбиране – „Човекът на скръбта, който познава мъката“. Светлината и сянката си играят върху израженията и жестовете, в които се подразбира безграничната му духовност, вплетена и проникваща в сенките и тъмнината на физическия свят.

По-съвременните изображения на Христос в художествените течения от последните двеста години показват склонност към хумания, реалистичен аспект – един човек, с когото можем да се идентифицираме. Съвременната естетика и техники предоставят по-голяма свобода на художествения израз отколкото досега и все пак, съвременният художник трудно намира начина, по който да изобрази Христос. Художникът на нашето време вече не е пряко инспириран от духовните светове, нито естетически подхранван от ренесансовата среда, и затова е някак изолиран.

Все по-технологичният свят и интелектуалният климат, обусловени научно-материалистично, създават една постудена, цинична атмосфера за работа. Затова не бива да се изненадваме, че едно технологически създадено лице (компютърно реконструираната глава на Христос, показана

във филм на Би Би Си) се радва на доверие или поне на известност, за разлика от художественото. Ние обаче можем да се усъмним в способността на една машина да насити портрета на Христос с душевните и духовните качества, посочени тук. Техническите компютеризирани образи изключват възвишените, сияещите духовни аспекти от лицето на Христос. Душевните качества мъдрост, разбиране, състрадание

и любов не се предават лесно чрез механизирани средства. Красотата и хармонията на физическите пропорции на лицето на Христос, които ръката на художника се стреми да изобрази, не са загатнати в дигиталния портрет.

Портретът на някой човек, независимо от неговото положение в обществото, професия, възраст или раса, обикновено се опитва да разкрие личността на този човек, която е неповторима. Събитията от живота на човека са вдълбани в лицето му и могат да се разкрият чрез уменията на художника. Във всяко човешко същество лежат мисли, чувства и изживявания, които

се отразяват във външното изражение на лицето.

Логично е, че физическият вид на лицето на Христос ще съдържа и разкрива дълбоките и забележителни събития, събрани в живота на тази божествена индивидуалност. Въпросът „Как е изглеждал?“ е изключително важен и поставя предизвикателство както пред изкуството, така и пред науката и религията. Без принос от тези три области на човешката дейност, всеки портрет на Христос остава едностранчив и непълен.

Анджела Патън
Списание „Ню Вю“

ТОЙ Е БЕЗ ОБРАЗ И КРАСОТА

„Как трябва да се изобрази външно портрета на Христос – този въпрос все още не е разрешен...“

Когато след продължително задълбочаване в духовно-научната идея за Христос художникът се опита да Го представи, тогава ще се получи един образ, по който ще се познае, че в неговото лице съдържа нещо, към което всяко изкуство може да се стреми, трябва да се стреми и ще се стреми да изобрази.

В неговото лице ще се съдържа нещо от победата на силите, които се намират само в лицето, над всички други сили в човешкия образ. Когато хората ще могат да изобразят едно око, което живее и излъчва само състрадание, една уста, която не е приспособена

Възкръсналият – Винченцо Фоппа

Скулптура от дърво - Р. Щайнер

само да яде, а да изговаря онези думи, изпълнени с истина, които са израз на човешката съвест, и когато ще могат да изобразят едно чело, което не е просто хубаво и високо, а е хубаво поради ясното оформяне на това, което изпъква навън между очите, това, което наричаме „лотосовия цвят“ - когато някога всичко това ще може да се изобрази, тогава ще разберем защо пророкът казва: „Той е без образ и красота“ (Исайя 54:2). Това означава не красота, а онова, което ще победи разложението – *Образът на Христос, където всичко е състрадание, всичко е обич, всичко е съвест.*“

Рудолф Щайнер, 8 май 1912 г.
„Трите пътя на душата към Христос“, Събр.съч. 143

IN MEMORIAM РУДОЛФ ЩАЙНЕР

За последен път видях Рудолф Щайнер на смъртното му легло в студиото в сърводелската работилница Шрайне-рай до Гьотеанума, в краката на статуята на Христос, която самият той беше издялал. Меката светлина от свещи хвърляше златен отблясък върху лицето му, което изразяваше толкова силна любов, сякаш всеки момент щеше да отвори очи и да промълви благи думи.

Уханието от безброй цветя се носеше в цялата стая. Сред тях имаше венец, направен от всички възможни цветя, набрани в градини и полета. Той беше изпратен от децата във Валдорфското училище, загубили в негово лице най-великия си учител и приятел, когото те обичаха като свой баща. Друг венец от червени рози, изпратен от Алберт Щефен, носеше лентичка с надпис:

Dem Gottesfreund und Menschheitsführer Rudolf Steiner

*(На приятеля на Бога и водача на човечеството
Рудолф Щайнер)*

Огромно множество от хора се бяха събрали за кремацията на гробищата в Базел. Много малко от тях намериха място вътре в крематориума. Повечето трябваше да останат навън по време на погребалната служба. Сред тях бях и аз, заедно с моята майка.

Първо прозвуча погребална музика композирана от Ян Щутен. После д-р Рителмайер изпълни погребалната служба. След това говори Алберт Щефен и службата завърши с музика. Мари Щайнер, Алберт Щефен, д-р Вегман, д-р Фрейде и д-р Вакмут излязоха от крематориума и слязоха по стълбите. В същото време от комина започна да излиза дим.

Пролетното слънце грееше и изведнъж отнякъде се появиха ято бели птици, които започнаха да се издигат в спирала заедно с дима и изчезнаха в синевата на небето.

Лиза Дреер Монгес

НАШИЯТ УЧИТЕЛ

Преди 25 години Рудолф Щайнер изнесе първия си цикъл лекции върху антропософията. Той, чието физическо

тяло сега се отнема от нас, ни учеше да разпознаваме, че зад света на елементите – светлина, въздух, вода и земя – живее един свят от духовни същества.

Без действието на този дух ние нямаше да имаме сила да преодолеем агностицизма веднъж завинаги. Самите ние щяхме да бъдем мъртви в духа. Рудолф Щайнер ни разкри перспективата за един религиозен живот, превъзхождащ всички секти.

Ние си спомняме времето, когато петдесет теолози дойдоха при Рудолф Щайнер с молба той да им покаже пътя, по който те да свържат отново работата си с вечния живот на духа. Благородно отдадени служители на Бога, те се събраха в Бялата зала на Гьотеанума. Чрез дълбокото си вникване в божественото и духовното, Рудолф Щайнер можа да им предаде свещената церемония, която свещениците от Християнската общност сега изпълняват за него.

Той, мъдрецът, разясни свещения акт на тях, които не са мъдrecи. Колко красиво, канонично събитие, че този, който даде този духовен дар, сега може да го види представен от свещениците за него, да го наблюдава от областта на духа, където той беше у дома си дори още докато беше все още във физическо тяло с нас.

Главата му, която до края беше свещен съд на ясната мисъл, сърцето му, което биеше преливащо от любов през целия му живот, аз ги видях като Луната на невинността и Слънцето на любовта. Това, което Рудолф Щайнер се стремеше да задържи в земното тяло до края, за да може да ни помага като служител на Бога: неговата завършена, ясна и съзнателна мисъл, неговото сърце пламтящо в любов – те се изправиха като братска двойка в духовното небе.

И като видях това си казах: Никога повече не трябва да се връщаме към навиците си от века на тъмнината. Неистината, липсата на любов и нелюбезността, макар че тези сили могат да ни смутят, те вече не могат да се приближат до най-вътрешната ни същност, ако вдигнем поглед към този образ и прием от него като от извор на живота. Защото това е наистина Светият Граал. Парсифал намери своето осъществяване в Рудолф Щайнер.

В тази картина, мислителите между нас ще открият истината и ще я преведат във верни на духовната наука понятия. В нея – колкото и лошо да го изразявам с думи – хората на изкуството сред нас ще видят един свят от красота. При тях ще дойде красотата: с цветове при художниците, със звуци при музикантите, с движение при евритмистите. Всички те ще растат с красотата. В нея свещениците ще почувстват любовта на Бог и неспирно ще разпространяват братство в целия свят.

Всеки от нас и всички ние: мислителите, хора на изкуството, свещеници, ще се съберем около него като нашия велик пример, нашият Учител заслужаващ цялото ни преклонение, който даде живота си за нас, доколкото той пожертва себе си

за едно свещено дело.

Той разкри света още веднъж пред нас, така че ние вече знаем: Този свят е дошъл от Бог. Той умря по такъв начин, че ние чувстваме как в тази смърт живее Христос. Нека неговият безсмъртен дух да възкръсне в нашите дела, защото ние ще ги направим свещени, доколкото зависи от нас.

Колко често от това място, когато някой от нашите приятели прекрачваше прага, Рудолф Щайнер говореше такива думи за живота и смъртта. Неговият дух – който даде доказателство за своето безсмъртие дори в земното тяло чрез делата му – сега пак ги изрича. Ние, които сме по-смъртни от него, наистина имаме повече нужда от тях отколкото той. Нека те да живеят в нашите мисли.

Най-истинският сред хората, най-чистият по душа, най-добрият – самият той нямаше нужда от работа, която да го свърже с божественото. Той беше светец още в този свой живот на Земята, през всички години, през които бяхме с него. Ден след ден ние проучвахме неговата работа с нашите критични способности, произтичащи от най-студената епоха на историята – деветнайсети век.

Не можахме обаче да намерим недостатък у него. Силите на тъмнината го обкръжаваха. Обкръжаваха и духовното му учение, докато беше с нас, и дори сега, когато лежи физически безпомощен тук. Противниците не се свеняха да го клеветят, докато накрая тялото му беше отнето от нас.

Но Рудолф Щайнер ни даде и силата да разбираме неизмеримите дълбини на човешката душа. Той ни даде сърдечната сила да не се оплакваме от такива гробности.

Спомням си как веднъж седяхме с него и нашето възмущение пламтеше срещу лъжите и клеветите, които се сипеха срещу него. „Поне веднъж“, заявихме ние, „ще докажем на света, че те грешат. Ще ги съдим“. Но Рудолф Щайнер отвърна само: „А Петър обърна ли се към земния съдия, когато Христос беше осъден на смърт?“

Към формите на истината, които той разгърна в духовната наука, Рудолф Щайнер добави възхвалата на красотата. Той ни даде изкуството на евритмията, което превръща словото на поета в красиво движение. Той намери в Мария Щайнер неуморен сътрудник, който занесе неговото изкуство приумфално в цяла Европа.

С Гьотеанума той ни даде една нова архитектура, една нова живопис, една нова скулптура. В тези осветени пространства той ни даде такова богатство от духовни дарове, които дори сега ние не можем да изброим с абстрактните им имена. Ще ни трябва цял живот неспирна работа за да може това, което получихме от него, да започне да дава плодове.

Със загубата на първия Гьотеанум Рудолф Щайнер жертва една част от собствените си жизнени сили. Оттогава нататък той вече не беше силен и неуморим по своята природа, а само по силата на своята воля – повишена до неимоверна степен – която той отново и отново подновяваше от мъдростта на духа.

На Михаиловия празник той отново дойде при нас с последния остатък от своята сила – защото по това време той беше вече на легло. Повечето от нас, които сме тук днес, оттогава не го видяха повече. Той лежеше в студиото в краката на статуята на Христос, която издяла със собствените си ръце, и работеше от сутрин до вечер. В ранен час – в пет сутринта – той ставаше да пише материали за списанието „Дас Гьотеанум“ и седмичния вестник.

На членовете на Антропософското общество той все още даваше духовна храна със слово – писано, ако не изговорено. До последния ден интересът му беше насочен към целия свят. През шестте месеца, които прекара без да излезе от студиото, там се натрупа цяла библиотека.

Бих искал да кажа няколко думи за болестта на нашия почитан Учител. Трудно му беше да ходи, тъй като жизнените сили се оттеглиха първо от краката му. През последните шест месеца той не можеше вече да изминава малкото разстояние от студиото до залата в съседство. Болестта го прикова към леглото. Храненето също ставаше все по-трудно и болезнено за него. Но сърцето му все още биеше с любов, главата му все още мислеше ясно, до последния миг от живота му...

Мога ли да кажа как поетът видя тази смърт? Нищо лично няма да кажа,

а ще се опитам да облека в картина това, което всеки от нас почувства при неговата смърт. Аз наистина видях тази картина.

Ако писането на поезия означава човек да гледа нагоре към най-възвишеното същество, към Христос, и да се моли да разбере тази смърт: „Кажете ми какво означава отнемането на този човек от нас“... ако това означава в безмълвна мъка да очакваш жадно отговор или един единствен знак... то пред мен се появи картина на обляната в светлина вселената – един безкраен океан от слънчева светлина – която трептеше на леки вълни като криле на Ангели.

Видях пред очите си това сияйно море от слънчева светлина, а пред него съзрях чашата на нарастващата Луна като усмихнато лице – образ на вечната младост. Това беше лицето на Рудолф Щайнер. То гледаше към Слънцето и двамата си говореха един с друг.

Алберт Щефен

3 април 1925 г., Дорнах

Гробът на Рудолф Щайнер

ЕТЕРНОТО ВИЖДАНЕ И ДУХОВНОТО СЛЪНЦЕ

В очакване на празника – тържество на възкресните сили – можем да си припомним, че всички хора живеещи днес на Земята донесат със себе си нещо като духовен отблясък от Мистерията на Голгота или едно отражение на онова, което те са преживявали след нея в духовните светове. Този духовен отблясък се изживява на Земята едновременно като безсилие и като мощен стремеж към изследване на духовните светове от тук. Ако от дълбоката пропаст на вътрешното си безсилие човек успее да се съедини отново с Духа, той би могъл да приеме Христовия импулс и да преживее своето възкресение.

От XX век насам цялото човечество несъзнателно преминава от другата страна на Прага и не може нито да разпознава, нито да отклонява действащите в тази сфера противоборстващи сили. А това го изправя пред опасността да тръгне по няколко лъжливи пътеки, между които и едно все по-често срещано явление – постигането от различни хора на едно остаряло ясновидство, което има характер на завръщане. Най-съществената черта на това ясновидство е разминаването на имажинативните картини, до които достигат „зрящите“, при което всеки вижда само своето. Фалшивото ясновидство се появява преди всичко, за да попречи на човечеството да съзерцава етерния Христос. Докато новото християнско ясновиджане по своята същност е такова, че хората, които го постигат, рано или късно ще съзерцават едно и също, а именно: Христос в етерно тяло върви по пътя, който води към формирането на едно голямо човешко братство, с което човечеството преодолява всички днешни разделения по нации, възгледи и светогледи, за да могат в следващата епоха хората да овладеят една обща мъдрост. Потопени в тази обща мъдрост, хората биха постигнали едно мирово братство и онази истина, която единствена има отношение към духовното Слънце. Отвъд пределите на всичко разделящо, само духовното Слънце може да обедини човечеството, което Ариман се опитва да разедини, доколкото му се позволява.

В наши дни човечеството може да се издигне в духовния свят към Христос чрез овладяване на етерното съзерцание, но ако необходимата подготовка за това съзерцание не е достатъчна, етерното явление на Христос може да бъде погрешно прието и разбрано. И особено ако ясновидящите сили се пробудят, а човешкото съзнание не е подготвено чрез духовната наука, етерното явление на Христос може да се посрещне като едно непоносимо наказание - а това е едно сурово изпитание за цялото човечество.

В наши дни човечеството може да се издигне в духовния свят към Христос чрез овладяване на етерното съзерцание, но ако необходимата подготовка за това съзерцание не е достатъчна, етерното явление на Христос може да бъде погрешно прието и разбрано. И особено ако ясновидящите сили се пробудят, а човешкото съзнание не е подготвено чрез духовната наука, етерното явление на Христос може да се посрещне като едно непоносимо наказание - а това е едно сурово изпитание за цялото човечество.

Сигурен знак за такова неподготвено съзнание е бързото достигане на ясновиджане без полагане на всякакви морални и духовни усилия. Водени от убеждението, че духовният опит и развитието на морални ценности са напълно излишни, много хора днес се стремят към ясновиджане чрез лесни методи, считани за по-модерни. Хората, подвластни на такива стремежи, след преминаването на прага на духовния свят попадат изцяло под ариманическо влияние. Демоните, които използват етерните тела на починалите, се опитват да отклонят хората от истинския духовен път и да попречат на правилното възприятие на етерното явление на Христос. За да постигнат своите антихристиянски цели, ариманическите духове целенасочено противодействат на развиващите се нови способности за ясновидство,

Христос в етерния свят – Г. Райш

водещо до изживяването на етерния Христос. Ариманическото ясновиджане затъмнява, осакатява и подменя всичко останало, а хората, които го развиват, не възприемат в духовния свят етерния Христос, а ариманическата същност, която считат за Христос. Това води до тяхното обособяване и затваряне в себе си като в тъмница, както и очакването на Ариман като велик благодетел. От постигането на едно такова ясновиджане всички биха били много доволни, защото хората биха постигнали пълния произвол на своите изкривени образи, даващи има достъп в духовния свят, а Ариман би искал такива способности да бъдат подарени на най-голям брой хора, защото цялата култура ще попадне под негова власт. Освен това Ариман

иска да постигне пълното разделение на човечеството, за да го противопостави на онова братство, което етерният Христос ще изгради от човечеството и ще го превърне в Свое свръхсетивно тяло. Съблазняването на хората чрез такова фалшиво ясновидство има за цел преди всичко да им попречи да видят етерния Христос и да изпълнят личната си воля чрез Христовата воля. В духовния свят демоните на Ариман биха искали да им покажат всичко друго, но не и етерния Христос, който като духовно Слънце единствен би могъл да обедини човечеството отвъд пределите на всичко разделящо.

Така че най-важният избор, който днес човечеството трябва да успее да направи, е изборът между разделящата ариманизираната мъдрост и обединяващата християнска мъдрост. Човечеството може да не я постигне, ако не се бори за нея. Но за да издържи на изпитанията и изкушенията, ще му бъде дадена духовна помощ, вътрешна надежда и укрепващи сили. Последните безпрепятствено биха дос-

тигнали до онези човешки души, които съзнателно се обръщат за помощ към Михаил. Своите морални интуиции човек получава от духовния свят в единия от двата етерни потока, изливачи се главата до сърцето и обратно. Този морален поток съответства на пътя, по който днес Михаил се спуска към човешките сърца. Устремен от Слънцето към Земята, Михаил иска да открие онези човешки души, които съзерцават духовните явления в космоса, и да установи своята власт от главата до сърцето. Там Михаил иска да се прояви в човека като вътрешно Слънце.

И тъй като най-новата саможертва на Христовото Съществуване е свързването му с черната сфера и преобразяването ѝ отвътре, вътрешното Слънце създава възможност за по-нататъшно развитие на човечеството. В това преобразяване не участва цялото Христово Съществуване, а онази Негова част, която е свързана с най-близкия до Земята ангелски свят. А за целта е било необходимо ангелското съществуване, чрез което Христос е действал в духовната сфера след Мистерията на Голгота, да премине през нещо като смърт през XIX век и после да възкръсне в душите на хората като ново Христово съзнание на Земята. Благодарение на това хората ще могат да се свързват все по-дълбоко с живия Христос и да изграждат ново отношение към Мистерията на Голгота. Първият проблясък на такова ново съзнание дава възможност на човек а да срещне Етерния Христос и по-късно да възприеме Неговите следващи две още по-висши откровения. От това Христово съзнание в хората възниква съвсем друго отношение към Мистерията на Голгота, чрез което те постигат лична опитност и увереност в събитието на Поврата на времената, както и все по-нарастваща способност за духовна среща със свръхсезитивното съществуване на тази Мистерия.

Такава е предоставената днес на човечеството възможност да се издигне в духовния свят и да посрещне етерното явление на Христос, стига да успее да овладее етерното съзерцание. Две духовни същества самоотвержено се борят тази възможност да бъде реализирана. Един от тях, ангел Видар, носи отговорността да противодейства на атавистичното ясновидство, при което в осакатен вид се появяват имажинативни образи на етерното пришествие на Христос. Заедно с него архангел Михаил се бори да спаси етерните тела на починалите, манипулативно обсебени от демоните на Сорат. Двата изграждат етерното пространство, необходимо за истинската среща с Христос чрез новото християнско ясновидство, водещо до реалното изживяване на етерния Христос. Онези човешки души, които не успеят да отхвърлят влиянието на осакатените имажинативни образи, срещнат в духовния свят не етерния Христос, а една ариманическа същност, намираща се под влиянието на демоните

на Сорат. Така че в духовния свят всеки от тях може да види само нещо свое.

В същото време, все повече хора, изградили новото християнско ясновидство, ще постигат общата имажинация, в която етерният Христос води човечеството към ново братство. Именно тези хора, постигащи новото християнско ясновидство и намерили пътя към Христос чрез антропософията, ще могат все повече да стават Негови съзнателни сътрудници на нивото на кармата. Действайки самостоятелно и напълно свободно, те ще могат да осветят своите глави и сърца със светлината на Христовото Слънце и от тяхното сътрудничество с Христос в света ще възникне действено добро на нивото на кармата. Съединената с висшата цел на развитието собствена карма и пронизаната от Христос воля постепенно става ясновидяща. Заради съвременните интереси на своята карма човек трябва да стане ясновидящ в своята воля, за да действа заедно с формиращите кармата духове и преди всичко с Христос като Господар на кармата, вземайки под внимание световните цели. Тази работа, съобразена със световните цели, предполага развитието на една нова способност, представляваща изцяло потопената в любов собствена интуиция и устремена към жертвеното деяние на Христос на Голгота, извършено от напълно свободна воля. В процеса на това сътрудничество човек се научава да разпознава реалния източник на своята свобода и разбира, че за тази своя свобода той е задължен изключително на Христос и на Неговия Божествен акт на любовта.

Второто пришествие – стенопис

Сътрудничеството с Господаря на кармата може да се постигне най-вече в социалната сфера, защото всяка ползотворна работа в областта на кармата безусловно води до по-съвършена социалност и защото към изживяването на свободата в собствената душа човек може да се стреми само като отделна личност, а кармата винаги действа между отделните хора. Така от желязна необходимост, която реализира справедливото изравняване в индивидуалната съдба на човека, кармата се превръща в ново милостиво деяние, в което всеки човек може свободно да съ-участва. В сътрудничество с Господаря на кармата от човешката свободата се ражда най-съвършеното мирово добро и в областта на кармата то се превръща в нова милост, за да бъде създаден нов кармичен порядък. И след това преобразяване може да се говори за всеобщо ново преодоляване на смъртта, предполагащо едно ново съучастие на човека в даряващите вечен живот Христови сили на Възкресението. Именно те могат да бъдат внесени в социалната сфера, където разкриват себе си като жизнен поток, преодоляващ смъртта.

Веселина Велкова, Стара Загора

ТЕМА НА ГОДИНАТА

За пръв път темата на годината няма да бъде представена в една статия, а в статии от различни автори през следващите дванайсет месеца. Всички те ще имат за основа следната мисъл на Рудолф Щайнер:

**„Познай себе си
и себето ти ще стане света;
Познай света
и светът ще стане твоето себе.”**

Всяка година темата на Единното антропософско общество има за цел да насочи към един стимулиращ център в работата на онези членове, които искат да изградят едно общо съзнание с Ръководството на Гьотеанума. По време на есенната среща с генералните секретари (които понастоящем представляват седемнайсет страни в целия свят) ние обсъдихме заедно с тях темата за предстоящата година.

През тази 2014/2015 г. ще се опитаме да вникнем с настроение на пълно приемане в едно основно антропософско понятие, а именно: *„Азът познава себе си в светлината на Михаилото утвърждаване на света”*. Чрез тази тема ние искаме да изследваме едно качество на себепознанието, което може да възникне при пълното ни приемане на света.

Предлагаме това Михаилово качество на себепознанието да остане и тази година в центъра на нашата работа, размисли и срещи, като към *„утвърждаването на света”* добавим *„връзката със света”*.

Разширявайки темата, основополагащият мотив на антропософското себепознание и себеразвитие се проявяват по-нататък като активно участие в света. В този дух можем да разберем осъществяването на себепознанието в Михаиловия смисъл по един винаги нов и все по-задълбочен начин.

Статии върху темата на годината

Членовете на Ръководството на Гьотеанума, както и генералните секретари, имат намерение да публикуват всеки месец различни статии.

Първата ще бъде от Хелмут Голдман, генерален секретар на Антропософското общество в Австрия. Тези статии ще засегнат различни гледни точки и ще покажат как можем да постигнем връзка със света чрез себепознание, както и връзка със себе си чрез изживяването на света.

„Азът познава себе си в светлината на Михаилото утвърждаване на света” може да допринесе със своето спокойствие и сила за трансформацията *„Познай себе си и себето ти ще стане света; Познай света и светът ще стане твоето себе”*.

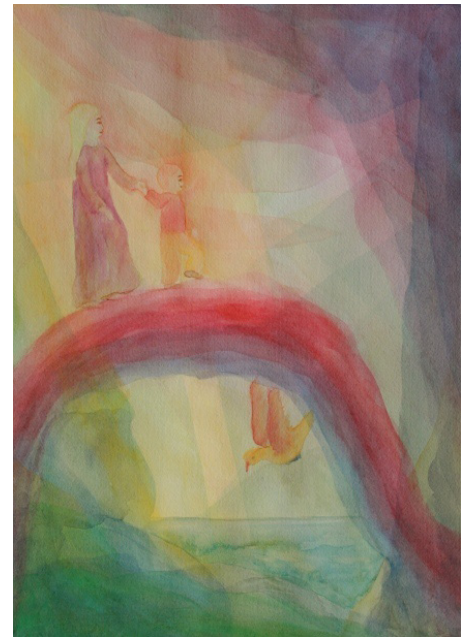
Тази фраза е записана от Рудолф Щайнер за Елизабет Фрейде в нейното копие от *„Календара на душата”*.

Улови битието в ставането

Следната медитация, дадена от Рудолф Щайнер на Ита Вегман на 24 декември 1920 г., е само една от възможностите за задълбочаване на темата чрез размисъл върху потока на времето:

*Човекът е мост
между миналото
и бъдещето;
Сегащото е миг,
Мигът като мост.
Дух станал душа
във физическата обвивка
от миналото.
Душа ставаща дух
в зародиша
на път към бъдещето.
Докосни бъдещето
чрез миналото.
Надявай се на това,
което ще стане
чрез това, което е станало.
Улови така битието
в ставането.
Улови така това, което ще бъде
в настоящето.*

**Кристиане Хайд,
Бодо фон Плато**
За Ръководството
на Гьотеанума

Мостът на дъгата

Литература за темата на годината:

Рудолф Щайнер: „Ръководни антропософски принципи” (Събр. съч. 26):

Рудолф Щайнер: Михаиловите писма (Събр. съч. 26) от 16 ноември 1924 г. „Мировите мисли в действията на Михаил и в действията на Ариман”, и от 31 август 1924 г. „Душевното устройство на човека преди настъпването на Михаиловата епоха”,

Рудолф Щайнер: „Кармични връзки”, том 3, лекции от 1 и 28 юли 1924 г.

Рудолф Щайнер: „Пробуждане за общността (Събр. съч. 257): лекции от 28 февруари и 4 март 1923 г.

Рудолф Щайнер: „Вътрешният аспект на социалния въпрос” (Събр. съч. 193): лекция от 11 февруари 1919 г.

Рудолф Щайнер: „Писма до членовете” (Събр. съч. 260а): писмо от 3 февруари 1924 г.

УТВЪРЖДАВАНЕ НА СВЕТА В ПОЗНАНИЕТО

**„Нима светът не поражда мисленето
в ума на човека със същата необходимост,
както растежа в растението?“**

(„Философия на свободата“, глава 5)

Утвърждаването на света¹ никога не може да бъде утвърждаване на един детайл или един аспект на света. Човек не може да утвърждава злото например, но може да се научи да утвърждава или поне вътрешно да приема един свят, в който има зло. Утвърждаването включва един по-широк контекст на света, както и човешкото същество. Интересно е, че намираме това утвърждаване на света още в най-ранните съчинения на Рудолф Щайнер, които сякаш навеждат някои хора на мисълта, че той е атеист или дори материалист, защото той отхвърля категорично всякакви възгледи за отвъдното, което – от гледна точка на Михаиловото утвърждаване на света – трябва да се счита за бягство. Такива възгледи често възникват при отказ от отговорност към света отвъд и затова по своята същност са едно бягство от действителността.

Утвърждаване на съвременното човечество

Михаиловото утвърждаване на света е утвърждаване на съвременното човечество, на нашата позиция и отношение в днешния свят, в света на нашето мислене, чувстване и воля. Съзнателната душа с нейния специфичен потенциал за развитие, особено след началото на Михаиловата епоха през 1879 г., открива нови перспективи пред човешкото себепознание: условия и възможности, които принадлежат на реалността на нашия свят и формират основата на свободата, която можем да утвърдим и приемем като наша задача.

Михаил и човешкото мислене

В Михаиловите писма от 1924/1925 г. Рудолф Щайнер описва космическия път към човешката реалност, в която преходът от разсъдъчната към съзнателната душа е изключително важен. Рудолф Щайнер описва тази стъпка във второто Михаилово писмо²: нашето мислене загубва инспирацията, която все още е имало в епохата на разсъдъчната душа, а „активно ги извлича от личния духовен живот на човека“. Със старата инспирация обаче ние загубваме „духовното съдържание на света“, а нашата наивна „смелост да използваме собствения си разум“³ е първоначално ограничена до „сетивното възприятие“.

Въпреки че тази смелост не може да се обясни интелектуално или теоретично, тя е оправдана, защото от нашето собствено същество се появява една съвсем нова

възможност: „Обаче докато възгледите на тази епоха се ограничаваха главно върху външния сетивен свят, във вътрешността на душата, и то под формата на непосредствени изживявания, се разгърнаха пречистените, опиращи се на самите себе си духовни сили на човека.“

Нашата смелост се основава върху тази пречистена, опираща се на самата себе си духовност, но все още няма съзнание за себе си, за вътрешната си основа. Следващите изречения са същността на Михаиловото утвърждаване на света: „Но в Михаиловата епоха тази пречистена духовност не трябва да остава повече като несъзнателно изживяване, а съзнателно да вникне в своята собствена природа. Ето какво означава навлизането на Михаиловото същество в човешката душа.“

Ние не трябва да търсим вече „духовността“ в един традиционен „висш“ свят, а в света, в който живеем: от мъртвите мисли на нашето предметно съзнание ние трябва да

Изгрев - пастел от Рудолф Щайнер

се пробудим за тази духовност. Това пробуждане за единството на човека и света, което трябва да пресъздадем чрез собствената си духовна активност е предизвикателството, пред което сме изправени сега и в бъдеще. Днес върху нас не действа принуждаващата сила на инспирациите и ние можем да потърсим извора, от който произхождат нашата свобода и нашето мислене. Това е Михаиловият път в света. Ако не

направим тази стъпка, ще се отклоним към луциферическата духовност или

ще продължим да разбираме и създаваме само мъртви съдържания в света, защото мисленето ни е останало мъртво. „Извънредно много неща зависят от този факт, идеите на човека да не остават само мислещи, а в процеса на мисленето да стават виждащи“.⁴

От мъртво мислене към живо мислене

В цикъла лекции върху кармата на Антропософското общество⁵ Рудолф Щайнер описва драматично космическия произход на нашата връзка със света: през XV век настъпва една „космическа буря“, по време на която „Серафимите, Херувимите и Престолите прехвърлят космическата интелигентност от човешкото сърце в човешката нервно-сетивна система или човешката глава... Преди да стане това, хората бяха същества на сърцето. След това те станаха същества на главата. Интелигентността стана наша“. Това обаче означава, че нашето истинско, живо мислене засега е забравено. Като свободни хора ние можем да решим по всяко време отново да постигнем живото мислене, но резултатите от това мислене – идеите – отначало изглеждат като забравени и затова мъртви.

В същата лекция Рудолф Щайнер набелязва и задачата, която имаме в резултат от тази космическо-човешка еволюция. „След този междинен период, през който живота на мисленето е затъмнен, човечеството трябва да се стреми да постигне отново живота мислене, защото иначе хората ще останат слаби и заедно с реалността на света ще загубят и своята собствена реалност”.⁶

Себепознание в мисленето

На първо място, тази задача ни отвежда към нас самите: необходимо е едно свободно действие. Всеки от нас може да реши и да започне такова вътрешно развитие: то е нашият отговор на един „въпрос”, който ни задава светът. Утвърждаването на една ситуация не е теоретическа стъпка. То е екзистенциално и при това означава или изисква да се справим със себе си, което е една душевна драма. В нея трябва да преодолеем очевидния егоизъм, който се подхранва от мъртвото мислене.

Това изисква от нас вътрешна независимост и автономност, защото сега носим отговорност и не можем да се откажем от нея. Но като търсещи хора, които носят отговорност за себе си, ние можем да намерим себе си по нов начин: в това, което Щайнер нарича „изграждане на антропософската общност”. Той описва този процес в цикъла лекции със същото заглавие и особено в лекцията от 27 февруари 1923 г. – възможността за изграждането на една нова общност възниква в резултат от първото духовно пробуждане чрез работата в групи, където разговорът преминава а едивен вид обратен култ. Рудолф Щайнер препоръчва този път на членовете, защото той може да доведе до консолидирането на Антропософското общество. Изграждането на обществото има основа и практика.

Придобиване на познание в общност

Основата на такова познание е нещо, което Рудолф Щайнер често нарича духовен идеализъм⁷, един идеализъм, който е придобит и който се основава върху волева дейност – за разлика от идеализма, който е вроден или развит интелектуално. В нашия контекст, това означава абсолютното приемане на другите такива, каквито са, абсолютна търпимост. Още един мотив в утвърждаването на света!

Практиката е описана като истинската задача на клоновете и групите: участниците да почувстват как антропософията живее в другия човек. „... най-важното в Антропософското общество е животът, който се развива в него”.⁸ Стремелът на всеки наистина да разбере идеите, които „не се ограничават с външния физически свят” поражда живот и тези отделни животи могат да се срещнат. Изживявайки многократно стремелът към познание у хората, с които правя усилие да се срещам, аз мога да се пробудя за първоначално несъзнателното изживяване на „пречистената духовност, опираща се на самата себе си”. Това е източникът на целия стремел към познание. Сякаш в общността моята собствена инициатива да постигне познание става орган за възприемане на тази „духовност” – в другите, в мен самия и между нас.

Всичко това живее в живия разговор – макар и само като къпн. Отговорът ни отправя обратно към себе си и към на-

шия творчески потенциал. Ако в отговора отеква само това, което е чуто или се повтарят стари мисли, той не е истински отговор. Но в тъкането и взаимното преплитане на слушане и отговаряне може да възникне първото пробуждане – като нещо, към което човек не може да се стреми в обикновения смисъл, а което му е дадено като благоволение. Затова „разговорът е по-ободряващ от светлината”.⁹

Хелмут Голдман,

Генерален секретар на АО в Австрия

¹ Рудолф Щайнер: „Ръководни антропософски принципи“ (Събр. съч. 26); Михаилово писмо от 16.11.1924 г. „Мировите мисли в действията на Михаил и в действията на Ариман“

² Пак там, Михаилово писмо от 31.08.1924 г. „Душевното устройство на човека преди настъпването на Михаиловата епоха“

³ Имануел кант „Отговор на въпроса: Какво е Просвещение?“

⁴ „Ръководни антропософски принципи“, Михаилово писмо от 31.08.1924 г.

⁵ Рудолф Щайнер: „Кармични връзки“ том 3, лекции от 1 и 28.07.1924 г.

⁶ Пак там, лекция от 1 юли 1924 г.

⁷ Рудолф Щайнер: „Пробуждане да общността“ (Събр. съч. 257), лекции от 28 февруари и 4 март 1923 г.

⁸ Рудолф Щайнер: „Писма до членовете“ (Събр. съч. 260а), Писмо от 3 февруари 1924 г.

⁹ Й.В. Гьоте: „Приказка за зелената змия и красивата лилия“

Какво виниш
ти лоший свят
за туй и за онуй?
или си ти човек,
не духал нивга
спелтата във огъня?

И нивга ли не са те съблазнявали
омразата и горестта
заблудата, страстта,
та сяпа твоята ръка
на пламъците бягството
да са подклаждали?

Как ти се струва
да останеш неучастващ в туй,
което мировия огън подклажда!
Разкъсай първо
все още берящата
във тебе страст.

И в себе си навътре
ти всичките раздори поеми,
и за света се не грижи;
а щом от шлаката
се ти пречистиш,
ще стане същото и с него.

Християн Моргенщерн
Превод: Катя Белопитова

СЪБУЖДАНЕ ОТ ЛЕТАРГИЯТА

Задачи на Антропософското общество след атаката в Париж

Смъртоносната атака в Париж срещу редакцията на сатиричното списание „Шарли Ебдо“ стана сред човечеството като цяло и като част от човечеството. Ние също се изправяме пред проблема какво означава това събитие за живота в Антропософското общество.

2015 година започна драматично във Франция. Терористичните атаки грубо разтърсиха всички и стигматизираха ислямското население. В света бързо се разпространи една емоционална вълна. Чрез медиите стана възможно да се проследи почти цялата трагична сцена в реално време. Но можем ли да проследим такова нещо в реално съзнание? Не – нашето съзнание не може да възприеме напълно такова събитие.

Нови перспективи

В петък, денят, в който тримата терористи бяха застреляни от специалните сили, европейските генерални секретари имаха среща с Ръководството на Гютеанума в Брюксел (Белгия). Всички знаехме, че през тези часове се разиграва една драма. Как може да се справи човек с това?

Във Франция четири милиона излязоха емоционално като един на улицата. Кризите, драмите, показват непрекъснато, че хората могат да се събудят от летаргията си. Какво могат да направят членовете на Антропософското общество в конкретен план? Какви са задачите ни след такива съби-

тия? Една спешна, неотложна задача е да проявим повече интерес и да се стремим към диалог. Необходими са нови перспективи, тъй като антропософията е предназначена да възпитава и развива всеобщо човешкото, и само молитва не е достатъчна. Масовите демонстрации са отдушник за хората. Чрез тях нуждата на душата намира израз, но истинските въпроси възникват едва по-късно.

От антропософска гледна точка е ясно, че сега – най-после – ние трябва да започнем си изясняваме арабизма, духовността на ислямския свят, корана и другите духовни движения извън нашето. Тези други движения имат много интересни идеи и разговорът с тях е един наистина ценен елемент.

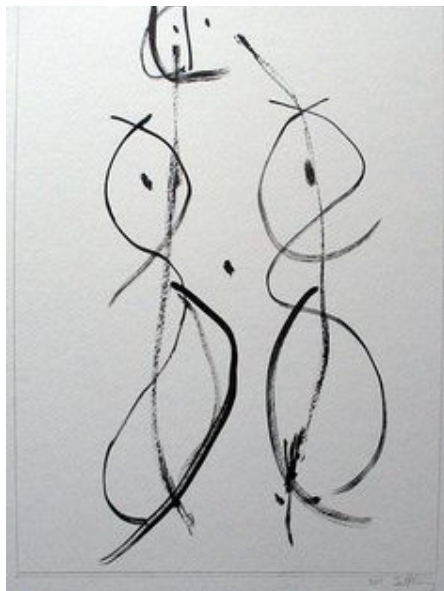
Намиране на път за диалог

В нашите кръгове има много клише-та. Интересът към други култури е все още недостатъчен. Един аспект може да бъде да стигнем до ново разбиране на това, което Рудолф Щайнер е казал да арабизма, например в лекциите за кармата.

Пред нас е предизвикателството да намерим път за диалог, и този път може да се отвори, като поканим някои последователи на суфизма, например. Членовете могат най-после да зададат въпросите си и да потърсят нов подход от антропософска гледна точка.

Рене Бекер,

*Генерален секретар на
АО във Франция*

Метаморфози на страха

„СЛУЧАЙНОСТИТЕ“ НА 7 ЯНУАРИ 2015 Г.

Паспортът на единия от атентаторите в Париж беше открит в кола, взета под наем. Това напомня случилото се на 9 септември при въздушната операция, довела до рухването на двете кули на Световния търговски център в Ню Йорк. Те бяха превърнати в прах, но паспортът, по който стана идентифицирането на един от „атентаторите“ беше намерен в напълно запазен вид само на 100 метра от мястото на трагедията.

Още едно сходство: Взривяването на Търговския център стана под проекцията на широкомащабни маневри, предприети от Военновъздушните сили на САЩ. Редакцията на френския сатиричен вестник е една от най-добре охраняваните сгради в Париж. Всички полицейски служители са отлично осведомени за заплахите срещу карикатуристите, всички полицейски служители знаят

кога заседава редакционната колегия преди излизането на поредния брой. И още една паралелна подробност, която ни връща към „атентата“ срещу Джон Кенеди: неговият убиец Осуалд надживя атентата само с два дни. В Париж „терористите“ също бяха бързо разстреляни...

***

Тиери Мейсан пише: „На 7 януари 2015 г. един наказателен отряд нахлу в сградата на френския сатиричен седмичник „Шарли Ебдо“ и разстреля 12 души. Мюсюлманските братства, Ал-Кайда, джихадистите не биха се задоволили само да умъртвят няколко атеистични карикатуристи. Те биха искали преди всичко да унищожат целия архив на вестника пред очите на авто-

рите. Първото задължение на джихадистите е да унищожат „обекта“, който според тях оскърбява Бога, а едва после – и

Метаморфози на страха

самите „врагове на Бога“. Нападателите бяха професионалисти, добре запознати с огнестрелни оръжия и улучваха само предварителни избраните „мишени“. Бяха облечени като командоси, а не като джихадисти. Начинът, по който разстреляха един полицаи на пода, без той да представлява някаква опасност за тях, потвърждава, че „мисията“ им съвсем не беше да отмъстят за острия хумор на „Шарли Ебдо“.

* * *

През седмицата на атентата, американският banker, сциентолог и възпитаник на Сорос, министър-председателят Арсений Яценюк пребиваваше в Берлин, където договаряше с Меркел помощ от 500 млн. евро. Съвсем друго беше положението в Париж. В интервю пред „Франс интер“ от 5 януари Франсоа Оланд заявява: „Г-н Путин няма намерение да анексира източна Украйна... Неговата идея е че на източната граница на Русия не е редно да се разполага вражеска армия... Според мен, санкциите срещу Русия трябва да бъдат прекратени. – Това беше удар в гърба на НАТО. Два дни по-късно проехтяха изстрелите в Париж“

* * *

Бившият държавен финансов секретар на САЩ Пол Робъртс: „Огромна част от френската корабостроителна индустрия търпи загуби от принудителните санкции срещу Русия, които Вашингтон налага на своите марионетни правителства в Европа... Русия не може да си получи заявените плавателни съдове. Тази седмица френският президент поиска да се сложи край на санкциите срещу Русия. От наша гледна точка Париж поема по един прекалено самостоятелен път в своята външна политика. Зад атаката стои намерението на Вашингтон да напомни на Франция нейното васално положение.“

* * *

„Извършителите са професионалисти. Те проведоха една перфектно планирана акция. Те действаха като подразделение на специалните служби: дойдоха, умъртвиха, и си отидоха, без никакви емоции... При това, нападението беше извършено в такава форма, която беше максимално подходяща, за да бъде показана по телевизията. Терорът може да постигне своята цел само ако бъде раздут от нашите масмедии. Целта не са жертвите, а потребителите на новини, т.е. НИЕ.“

* * *

И още: На 11 януари в Париж се състоя траурно шествие, начело на което застанаха около 50 държавни и правителствени шефове. С президента Порошенко от Киев, но без представител на Вашингтон! Защо не се появи поне Холдер, пребиваващият в Европа правосъден министър на САЩ? – Може би Холдер трябваше да подготвя конференцията за сигурност на вътрешните министри на Европейския съюз, предвидена за 12 януари? – Както се казва, „случайности“ много...

Франц-Юрген Рьомелер,
Списание „Европеецът“

Метаморфози на страха

От 15 февруари до 25 март 2015 г. посетителите в Гьотеанума ще могат да видят изложба под мотото „Метаморфози на страха“. Показани са отделни творби и цикли от колекцията живопис в Гьотеанума. – рисунки от Рудолф Щайнер, Арилд Розенкрац, Мария-Щракош-Гийслер, Ян Щутен, Ханс Вилдерман и Жак де Ягер.

Лайтмотивът на изложбата е трансформацията на елемента страх. Рудолф Щайнер разглежда тази тема през 1912 г. пред членовете на Езотеричната школа: „Без страха, човек ще може да почувства близост с всичко, което е възвишено, ще се опита да пренесе в духовните светове демокрацията, запечатана в земята. Когато се противопостави с аза си на страха по правилен начин, страхът се трансформира в преклонение, в набожност...“ (Събр. съч. 266/II) Показаните творби изследват дълбините на страха, включително агресията, която възниква от него, и разкриват процеса, трансформиращ страха.

АКТУАЛНО

През 2005 г. по инициатива на Антропософското общество в Холандия и секцията за Социални науки в Гьотеанума започна поредица от срещи върху въпроси за душата на Европа. Конференцията тръгна от Будапеща (Унгария) и продължи обиколката си през Прага (Чехия), Гданск (Полша) и Варна (България). През 2015 г. тя ще се проведе в Симерия (Румъния). Въпросът за характера на Европа, нейните проблеми и задачи – особено задачите на Централна Европа – бяха разгледани непрекъснато по нови начини. Преходът от 1989 г. към 1991 г. отключи много събития, но също и проблематични и половинчати мерки в много области: Къде стои Европа между САЩ и Русия? Как могат социалните проявления в източно-централна Европа да бъдат оплодени с нови идеи? Какво означава „централен“ – не само географски, но и като качество на комуникацията и обединението?

На конференцията във Варна през август 2014 г. участваха 80 души от 9 европейски страни. В центъра на вниманието бяха основаващите духовни течения от Скитианос до Богомилите и Розенкройцерите, допринесли за съвременна Европа. Приятелите от Антропософското общество в България подготвиха конференцията под ръководството на Трайчо Франгов, представителя на България в ЕАО.

Продължение в Румъния

Антропософското общество в Румъния заедно със секцията за Социални науки в Гьотеанума отправя покана за следващата конференция от 20 до 23 август 2015 г. в Симерия. Тя ще бъде посветена на сегашната ситуация, особено на промяната на „климата“ в Европа със събитията в Русия и Украйна: Как можем да постигнем взаимно разбиране между хората и народите? Как можем да разберем по-добре народностните духове и техните двойници?

Ханс Хаслер

За повече информация: www.soulofeurope.net

НЕ ИСКАМ ЖЕРТВА, А МИЛОСТ

„Не искам жертва, а милост“ За пръв път срещаме тези думи в книгите на старозаветните пророци. Какво е жертвата и какво – милостта, как са изживявани те в тогавашните човешки души и какво е било духовното им съответствие в онези древни времена?

В глава 6 от Откровенията на Осия, четем: *„Защото милост искам, а не жертва, И познаване Бога повече от всеизгаряния.“* С тези думи, изречени от устата на пророка, Бог се обръща към народа на Израил. Всъщност, под „милост“ разбираме призив към покаяние и изправление, към осъзнаване и възлюбване на Единния истинския Бог.

Изобщо, навсякъде в текстовете на Стария завет Бог се окачествява като милостив – „Благоутробен и милостив е Господ, дълготърпелив и велик по милост“ (Пс. 103/102:8). В душата си древният евреин изживява Бог не само като подкрепящ и любящ баща, но и като сила, живееща вътре в него, в тялото му, в пулсациите на кръвта му. Това е така, защото низшето астрално ясновидство като външно виждане надживява времето си и докато при иранските народи то се превръща в нещо упадъчно, при евреите се проявява като мощни организиращи действия, насочени към вътрешността на тялото. Това, което древният атлантец вижда в пространството, при еврейския народ се измества навътре и се проявява като орган на съзнанието, като съзнание за Бог. Точно този народ има важна мисия спрямо еволюцията на човечеството и възлюбването на милостивия Бог е необходима предпоставка за предстоящите събития. Тук отношенията не са Бог – човек, а Бог – народ. Духът не работи с отделния човек, а с народа като цяло.

„Не искам жертва, а милост“ – Няколко века по-късно тези думи са изречени от самия Христос. В евангелието на Матей гл. 9:13, четем: Но идете и научете се що значи тази дума: „Милост искам, а не жертви“, защото не съм дошъл да призова праведните, а грешните [на покаяние]. Към кого се обръща Христос? – към отделния човек, към личността, която трябва да се роди, която е праведна или грешна, т.е. има определена карма и е лично отговорна за действията си. Този призив възвестява новото време. В гл. 9:16 четем: „Никой не кърпи вехта дреха с неваляя плат“, 9:16 „Нито наливат ново вино във вехти мехове“. Милостта трябва да се излъчва от обновената човешка

душа и да се отправи към света.

Такъв е и смисълът и на петото изречение от блаженствата, изречени в планинската проповед на Христос. „Блажени милостивите, защото на тях ще се показва милост.“ Това блаженство се свързва с раждащата се Разбираща душа. Човешката душа, постигаща Христовата сила развива преди всичко специфичните човешки качества. Тя вече не е така зависима от божествено-духовните сили на околния свят.

Добродетелите, които се изграждат не идват от небето като послание или награда, а са дело на самия човек и той може съвсем съзнателно да ги отправи към своите себеподобни. Новото тук е, че това, което се излъчва от човека към другите хора и света отново се връща към него. Милостта поражда милост.

Днес живеем в епохата на Съзнателната душа. Всеки търси своя индивидуален път към Духа чрез Христовата сила, преобразявайки душата си. Целта е чрез съзнателен контрол и самовъзпитание Азът, вдъхновен от Христовия импулс да има изживявания в Духовния свят. И когато се случи да изпитаме радост или удовлетворение, трябва да знаем, че това е в резултат на милостта, която духовните същества отправят към човека. Такова е обяснението, дадено ни от Рудолф Щайнер, а ние трябва да пораждаме правилното настроение, с което да приемаме позитивните промени в живота си.

А как стои въпросът с жертвата и защо тя е в позицията на отрицание, звучаща като антитеза в горепосочения призив?

Знаем, че жертвоприношението е важна част от старозаветното богослужение. Хората принасят в жертва животното, което трябва да понесе наказанието заради сторените от тях грехове, да се омилостиви Бог и по този начин отново да възтържествува справедливостта.

С други думи, пролятата животинска кръв отнема греха и е форма на помирение между Бога и хората. Тези действия са богоопределени, но не могат да очистят душата, да я оправдаят и така да реабилитират нейната святост. Тук не може и да се търси лична отговорност, защото нямаме все още напълно изявено азово съзнание.

И все пак, хората понасят кармичните последствия от своите несъвършенства, а онова, което живее като резултат от тях в мировото пространство е затъмнената аура на зем-

Пророк Осия

ната планета.

Ако обърнем поглед назад и се пренесем в един прадалечен момент, когато започва Сътворението на нашия свят виждаме, че жертвата е в основата на цялата мирова еволюция. Знаем, че на Стария Сатурн определени духовни същества жертват част от своята субстанциална същност и така се поставят наченките на човешкото физическо тяло. На Старата Луна по същия начин се ражда етерното тяло, на Старото Слънце – астралното тяло. Идва ред на Земята, където трябва да се роди и утвърди Азът.

Всичко е внимателно планирано и подготвено в лоното на Духа от силите, които движат напред нашия свят. Но в мировата еволюция до Мистерията на Голгота действат два важни принципа: единият се обуславя от доброволната жертва на Духовните същества в името на прогреса, а другият се изразява в неравнопоставеността на съществата в отделните йерархии.

От Духовната наука знаем, че на определен етап от своето развитие част от духовните същества изостават. Опитвайки се да компенсират, те търсят арена за себе си в непозволени, неподходящи духовни области и така внасят дисхармония и объркване, възпрепятствайки по този начин и правилното човешко развитие. Ражда се злото. Но именно сега човек получава свободата и възможността да направи свой избор. Това налага и най-великата жертва в историята на цялото Сътворение – Мистерията на Голгота. Така се променя не само посоката на човешкото развитие, но се ражда новото разбиране, новото значение на жертвата. Сега тя не може да бъде отречена, а победоносно утвърдена и тържествено приета в човешката душа.

А какво е жертвата в наши дни, как да разбираме многобройните прояви на хуманизъм, милосърдие и щедрост, с които ни залива съвременната действителност, доколко те са искрени, а не изява на псевдоблагородство и фалшива добродетелност?

Замислим ли се за поведението на съвременния човек, неминуемо стигаме до изпълнения с опасни илюзии материален свят, в който основна движеща сила е човешкият егоизъм. Стремехът на човека да се „подсигури“ материално, да придобие повече и така да си гарантира спокоен, удобен живот мотивира житейското му поведение днес. А какво по-голяма илюзия от фалшивата сигурност, която осигуряват парите и имотите може да съществува и колко смешен е страхът на човека от бедността и лишението! И как лаконичен е Христос, когато поучава учениците си „... не се грижете за душата си, какво да яде, ни за тялото, какво да облечете: душата струва повече от храната, и тялото – от облеклото.“ (Евангелие от Лука, 12:22-23).

В нашата българска литература има един много хубав разказ на Йордан Йовков, наречен „Серафим“. Главният герой е беден човек, който обикаля селата, спи по мегданите и работи какво ли не. Облеклото му е чудновато, но това, което е характерно за него е избелялото му изкърпено палто. Всичко, което успее да спечели, Серафим заделя, за да си купи ново палто.

Един ден героят става свидетел на покъртваща сцена: бедна жена иска пари назаем от своя богат кръстник кръчмар, за да заведе мъжа си на лекар. Убеден, че жената няма да може да му върне парите, кръчмарят отказва. В този момент в душата на Серафим се заражда решението да даде на жената всичките си събрани пари, за да помогне. С готовност се разделя и с желанието си за ново палто, като си казва „Хубаво си ми е старото палто“. Изправяме се пред една чиста душа, лишена от страсти, свободна и способна да пожертва малкото пари, които успява да събере, които обаче за него не са малко, а всичко, което има. Дори и името на

героя характеризира личността му, отделя го от множеството, насочва ни към йерархиите и създава морални предпоставки към смирение и размисъл.

И отново евангелистът Лука ни цитира посланията на Христос: „...и правете добро и на заем давайте, без да очаквате нещо; и ще ви бъде наградата голяма, и ще бъдете синове на Всевишния“. (Евангелие от Лука, 6:24).

Днес тези думи звучат парадоксално за повечето хора. Непознаването на основните духовни истини за произхода на света, за прераждането и кармата, за Христовия импулс превръщат човека в жертва на деградиращите тенденции на съвременното. А Духовната наука ни учи, че жертвата има смисъл само тогава, когато е безусловна и безкористна. И колкото ни е по-скъпо пожертването,

колкото по-важно е то за нас, толкова по-голяма е неговата духовна стойност. Тук материалните количествени измерения нямат никаква стойност.

Когато вършим нашите ежедневни дела или когато, водени от творческия съзидателен импулс почувстваме, че искаме да дадем на някого нещо, да се лишим от нещо, което е от значение за нас, създаваме духовния еквивалент на жертвата в мировото пространство. По-този начин човекът става съпричастен с всеобщия творчески процес на Йерархиите, включва се в общия миров план на сътворението.

А когато жертвата ни е осъзната, отдадена с любов и в свобода за бъдещето на света, ние се превръщаме в посланици на самия Христос, в строители на великия Миров Храм на Любовта и Истината.

Христина Ангелова
Стара Загора

Серафим

ПРОЧЕТЕНО – С ПОДЕЛЕНО

ПРОЧЕТЕНО – РАЗКАЗАНО

СВЕТЪТ НА ЕЛЕМЕНТАЛИТЕ – ЕДИН МАГИЧЕСКИ СВЯТ

Ако искаме да придобием представа за елементарните духове или да изживеем среща с тях, най – близкото усещане е като че влизаме в приказка. Книгата „Лято с леприконите“ е за всички, които пазят нежните детски спомени и трепети от детството си и от магическия свят на приказките. Танис Хелиуел разказва за невероятните си, но съвсем действителни изживявания през едно лято, прекарано в Ирландия.

И така, ако желаете да научите как се пали огън с мисъл, как се преминава през плътни стени, какви същества живеят в недрата на Земята, как да се сприятелите с елементарните духове – остане се да ви води магията на този пленяващ разказ. Авторката е живяла с елементали и в други свои животи, но сега заради еволюцията и на двата свята – света на елементарните духове и човешкия – тя общува с един леприкон. Леприконите са един вид джуджета, които са известни в ирландския фолклор най-вече с това, че показват местонахождението на делва с жълтици на всеки, който ги хване. Този по-еволюирал леприкон, който общува с Танис Хелиуел, ще ни заинтересува и поради друга важна причина – неговият кратък разказ за една много специална среща на Рудолф Щайнер. Но за това – после. Сега нека да видим какви качества трябва да притежава човек, за да влезе в елементарния свят и да може да общува с елементарните същества.

Разбира се, всички ние някога сме можели да ги виждаме, те са ни помагали в ежедневната ни дейност и тъй като при тях времето не тече само линейно от минало към бъдеще, те често са предсказвали бъдещи събития. И така, леприконът разказва на Танис: „...някои хора са влезли в еволюцията на елементалите, за да научат повече за нас и да ни помогнат да възпитаме в себе си качества, които трябва да възприемем от хората.“ От своя страна, хората се учат от елементалите на игричивост, бързина, закачливо чувство на хумор, детска откритост. За елементалите е трудно да задържат вниманието си дълго, да бъдат отговорни и постоянни, да обичат. Те се влюбват в едно същество, после го пускат и се влюбват в друго, защото обичат многообразието, преживяването на всякакви чувства и всяко ново нещо.

Биографията на писателката разкрива, че тя е придобила много от чертите на елементарните същества – упражнява няколко професии едновременно: терапевт, организационен консултант, духовен учител, писател. Работила е около двадесет различни професии, много е пътувала. Тази променливост е присъща на един елементал. Според леприкона, това до известна степен е навредило на Танис Хелиуел – концентрацията ѝ намалела, лесно се отегчавала, винаги била недоволна от живота си.

Леприконът се опитва да ѝ покаже, че ограниченията в човешкия свят са въображаеми – всеки може да се среща и да разговаря със същества от други светове. Според него, ако повече хора придобият черти – дарове от света на елементалите като радост, любознателност, ентузиазъм, това ще привлече и други хора, и те ще откриват тези качества в себе си. Едно от наблюденията на леприкона така ме поразя, че трябваше да си го препиша и да го поставя на видно място. Ето думите, към които би трябвало да се обръщаме всеки път, когато в нас нахлуват страхове и ни обзема малодушие: „Страхът, прибавен към съвестта, води до това никога да не се възползваш от възможностите, които животът ти дава. Мечтите ти са малки.“

Неусетно, след известно общуване с леприкона, авторката забелязва, че хората имат много прилики с елементалите. На тях им е необходима човешката любов, защото така по-силно усещат това чувство и го възпроизвеждат в себе си. Тези същества общуват с хората телепатично, виждат в книгите образите, създадени от автора, когато е писал. И ето – трудно им е да четат научна литература, защото в нея хората не мислят в картини. За леприконите обаче няма преграда в пространството и времето – те отиват в миналото или в бъдещето и създават онова, което е било или ще бъде.

„Лечителите ни – обяснява елементалът – имат силен ум и молят цветята и дърветата да им дадат своята жизнена сила, за да могат да лекуват други същества. Само като погледнат едно дърво, човек или животно, тези лечители знаят от каква субстанция се нуждае това същество и могат да помолят за нея от някое друго място в природата“.

И отново с изненада научаваме от разказа, че Танис Хелиуел открива едно друго съзнание, което се крие в нея. Това е нейния личен елементал, който я придружава от векове, насъбрал толкова оплаквания срещу нея още от първото ѝ въплъщение като човек. И кой е този личен елементал? Това е „архитектът на тялото ни“, който изгражда тялото от живот към живот и вражда в него и болката и силата от всяко прераждане. Този елементал си почива само между две инкарнации. Той ѝ разказа как личните елементали се грижат за растежа на всички живи същества.

Всички наши отрицателни емоции като алчност, гняв, чревоугодничество, страх, ако не се контролират, се записват в телата от нашия личен елементал – той е архитект и писар. Той еволюира и съответно пропада заедно със своя домакин. Черните магьосници например използвали личните си елементали да създават двойници, които изпращат да вредят на останалите. И когато двойникът се върне при

първоизточника, личния елементал трябва да попие неправилните действия на двойника. Това е възпрепятстване на еволюцията на елементалите, тяхната душевна смърт. След човешката смърт, на личния елементал му трябва три дни, за да се освободи напълно от тялото ни.

Невероятно изживяване е разказът на Танис Хелиуел за посещението ѝ при учителите от света на елементалите. Самите елементални имат нещо като групово душа като при животните. Но преди повече от 100 години е започнала да се образува нова каста, в която всеки член има личен елементал, т.е. тази група са вече мутанти, стават по-плътни и ще дойде време, когато ще им е по-трудно да останат в елементалния свят и ще се появят в човешкия. Не след дълго и двата свята ще започнат да се сближават както преди векове. Писателката се среща с четиримата господари на света на природните духове – Огнения, Водния, Въздушния и Земния. Те я изправят на съд, за да отговаря за грешките на човечеството и за онова, което то е причинило на Земята. Нейното наказание, определено от господарите – елементали е да напише книга за света и еволюцията на елементалите, за да не се оправдават хората, че не знаят за тях, а да започнат да се стремят да изцеляват Земята.

Приятелят леприкон получава мисията да следи дали цялата информация в книгата е вярна и да работи с авторката години наред. Той за пръв път трябва да стане творец, а писателката да си спомни всичко от света на елементалите. Нейната слабост е неговата сила и обратно.

От общата им работа се раждат и съвети за правила на поведение към представителите на двата свята: „Десет начина как хората да работят с елементалите“ и „Десет начина как елементалите да работят с хората“. Ето няколко от съветите към хората:

Вярвайте в тях. Вярата на хората укрепва елементалите и им дава енергия.

Бъдете щастливи и ентузиазирани. Потиснатите и тъжни хора отблъскват елементалите.

Радвайте се на красотата в природата.

Научете и другите да се радват на природата.

Правете нещата непринудено. Освободете се от прекомерно планиране и организиране.

И накрая стигаме до историята за един човек, който преди малко повече от 100 години е влязъл в света на елементалите, забелязал нашия леприкон и му задал въпрос, който в този свят никога не бил задаван дотогава. Човекът го попитал: „Решил ли си какъв житейски път да поемеш?“ И обяснил, че се търсят смели и любознателни елементали, мислещи самостоятелно, за да се сформира група елемен-

тали, които да работят с хората и да научат представители на своя свят да бъдат осъзнати творци като човеците. Танис Хелиуел попитала приятеля си леприкон кой е бил този човек. „Щайнер“ – отговорил той, „Рудолф Щайнер“. Всички знаем, че за Рудолф Щайнер светът на елементалните същества е изключително важен. Колко е приятно обаче да получим потвърждение от самите тях, че и те ценят високо Рудолф Щайнер. А може би това е валидно и за неговата дейност в много други светове.

Д-р Златозара Дечева
Стара Загора

***

Леприкон в парка Балантре, Дъблин

В книгата си описвате общуването си с леприконите и други представители от света на природните духове. Промени ли ви това общуване?

Животът ми изцяло се преобърна след срещата ми с моя приятел леприкона. От 10 години водя семинари по света и се опитвам да помогна на хората да прекратят границата между измеренията и да открият света на елементалите. Време е да върнем вярата си в природните духове и да работим заедно за изцеляването на Земята.

Каква част от описаното в книгата е истина и каква част е художествена измислица?

Описаната история е истинска от край до край. Вече много хора призна-

ват, че са виждали природни духове, а стават все повече и онези, които не изключват възможността да съществуват паралелни измерения, обитавани от подобни същества. Това е едно добро начало.

Добро начало за какво?

Всички знаят, че сме на прага на огромна промяна в еволюцията на Земята, която ще засегне пряко всички нас. До голяма степен човечеството е виновно за натрупаната негативна карма на планетата. Необходимо е изчистване на енергията на Земята - на физическо и духовно ниво, и само общите усилия на всички същества, обитаващи планетата, могат да помогнат за запазването на живота.

Какво послание бихте отпратили към българските читатели?

Аз посетих България преди няколко години и бях поразена от щедростта и сърдечността на българите. Страната ви е много красива, с множество мистични, свещени места. Всеки народ има своя мисия и специфична вибрация и всеки трябва да открие как да резонира в хармония с обкръжаващата го среда. Важно е човек да развие пълния си потенциал като духовно същество и същевременно да не забравя, че дарът на свободната воля върви ръка за ръка с отговорността не само за собственото му добруване, но и за съдбата на планетата.

Част от интервюто на ИК „Хермес“ с авторката по повод на българското издание на книгата

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

Рудолф Щайнер е написал тези редове след Коледното събрание и новоосноваването на Антропософското Общество през 1923 г. Те имат стойност на завещание и са издадени в продължение на последните 13 месеца от неговия живот, от февруари 1924 г. до март 1925 г. В строгия, сериозен тон на автора ще усетим цялата му загриженост пред духовната ситуация на нашата епоха. Космическата интелигентност, управлявана някога от Михаил, се е изплъзнала от божествено-духовните власти и е станала не само човешка, но и под-човешка. Как тя, вече мъртва, да бъде отново съживена и одухотворена от човека – тази е задачата, пред която сме изправени всички ние.

Книгата разкрива физическия образ на въплътения Създател на Земята Бог Отец, отпечатан върху релефа на Източна Европа като коленичила в профил S – образна фигура. Неговата ниско сведена глава е формирана от Татрите, торсът от Северните Карпати, бедрата от Южните Карпати, а подгънатите подбедрици от хоризонтално разположения Балкан. Процесите, довели до възникването на този земно-божествен образ, са подробно изследвани във връзка с физическото образуване на Европа и останалите континенти.

Използвани са географските карти на английския теософ от края на XIX век Уилям Скот-Елиът, сведенията на видния антропософ и учител на Свободното масонство в Германия от началото на XX век д-р Рудолф Щайнер, както и редица древни географски карти и произведения на изкуството от епохата на Ренесанса.

ПОКАНА ЗА ВЕЛИКДЕНСКИ ПРАЗНИК 2015 г.

Управителният съвет на Антропософското общество в България кани всички членове и приятели на Великденски празник, който ще се проведе на 5 април 2015 г. (неделя) в антропософския дом в Стара Загора.

Адрес: ул. „Кольо Ганчев“ № 41А, ет. 2.

- 10:30 Откриване – евритмия. Почит за нашите мъртви
- 11:00 „1915 година и изкуството в живота на Рудолф Щайнер“, лекция от Д. Димчев
- 12:00 Обедна почивка.
- 13:00 Общо годишно събрание в съответствие с обявения вече дневен ред.
- 16:00 Представяне на нови книги

ЗАПОВЯДАЙТЕ НА ПРАЗНИКА!

ЕДИННО АНТРОПОСОФСКО ОБЩЕСТВО

ПОКАНА ЗА ОБЩО ГОДИШНО СЪБРАНИЕ

27-29 март 2015 г. в Гьотеанума

Уважаеми членове,

Сърдечно ви каним да присъствате на Общото годишно събрание на Единното антропософско общество в Гьотеанума, Дорнах, Швейцария. Събранието ще се проведе от 27 до 29 март 2015 г. Тази покана се отправя до всички членове чрез публикуването ѝ във вестника на Обществото според изискванията на член 7 и 14 от Устава. Членовете ще бъдат допускани на събранието само при показване на розовата си членска карта. Ще бъде осигурен превод на английски и френски език.

Очакваме ви.

Тази година темата за 2015/16 ще бъде в центъра на Общото събрание и ще включва разглеждане на състоянието на Антропософското общество и различните промени в Ръководството, секциите и генералните секретари. През следващите години въпросът за връзката между себепознанието и познанието за света ще играе все по-голяма роля в Антропософското движение. Този въпрос ще бъде и следващата стъпка при подготовката за голямата Михаилова конференция през 2016 г. чрез обсъждане на възможностите и необходимите промени в Антропософското общество, които ще се направят през следващите години.

*Ръководството
на Гьотеанума*

АНТРОПОСОФСКО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

ПОКАНА ЗА ОБЩО ГОДИШНО СЪБРАНИЕ

Управителният съвет на Антропософското общество в България уведомява всички членове на Обществото, че свиква редовното общо годишно събрание на **5 април 2015 г. (неделя)**. Събранието ще се проведе в антропософския дом в Стара Загора с адрес: ул. „Кольо Ганчев“ № 41А, ет. 2.

Начало на събранието – 13:00 ч.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад от Председателя
2. Отчет за приходите и разходите
3. Обсъждане и изказвания по докладите и дейността
4. Гласуване на решения за бъдеща дейност.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михаилова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

Група „**Духът на Петдесетница**“
Веселина Радкова
тел. 0888 515 174
Радослава Ангелова

ПЛЕВЕН

Антропософска група „**Светилник**“
Галина Трифонова
тел. (064) 840 564; 0888 632 206

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

Антропософски кръг „**Аристотел**“
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група за художествена работа с
Мистерийните драми
Христо Маринов: 0879 058 241

Група „**Ариадна**“
Диана Ботушарова
тел. (02) 840 76 43; 0889 345 730

Група за слово и драма
„**Мари Щайнер**“
Богдана Вульпе
тел. (02) 983 18 68; 0877 836 822

Група „**Космософия**“
Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

**Курсове по антропософска
социална арт-терапия**
За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.
Нина Стамова 0886 214 803

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Група „**Клуб на родителите**“
Иглика Ангелова, тел. 0885 910 339,

Социална художествена терапия
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

ТЪРГОВИЩЕ

Група по лечебна педагогика
Константин Адамов
тел.: (0601) 811 07; (0899) 609 516

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ФОНД за НАБИРАНЕ на СРЕДСТВА за закупуване на Антропософски дом в София (към АОб)

Дарителски сметки:

BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Всички суми преведени по тези сметки
както от физически, така и от юри-
дически лица, подлежат на данъчни
облекчения.

Текуща наличност: 2290 лв.

За контакти:

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Диана Ботушарова
Веселина Велкова
Димитър Димчев
Юлия Стоянова
Георги Акабалиев
Тел: (02) 840 7643; 0879 923 866
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на
публикуваните материали носят
единствено техните автори.